

Fremme af energibesparelser i den private boligmasse

Kobling og spin-off mellem energieffektiviseringer i den offentlige og private bygningsmasse i forbindelse med syddansk ELENA-ansøgning

Indledning

Det er en specifik forudsætning i ELENA-ordningen, at den enkelte ansøgning skal være unik og adskille sig fra tidligere støttede ELENA-projekter for være støtteberettigede.

I region Syddanmark er der allerede interesse for, som offentlig aktør at fremme energiinvesteringer i private bygninger. Interessen skal ses i sammenhæng med de eksisterende satsninger, strategier og initiativer på området, hvor region Syddanmark netop gennem en årrække har haft et stort fokus på kobling af energiinvesteringer, erhvervsudvikling, grøn vækst og udvikling af nye teknologier og partnerskabsformer – eksempelvis gennem Smart Specialisation, klyngeudvikling (fx Lean Energy Cluster) etc.

Der er således allerede i dag et naturligt fokus på koblingen mellem energiinvesteringer i den offentlige bygningsmasse og den tilsvarende private. En række kommuner herunder fx Middelfart, Sønderborg, Svendborg, Odense og Kolding m.fl. arbejder allerede bevidst med denne kobling – en viden og erfaring, der anvendes systematisk i projektet. Konkret betyder det, at man i regionen har oparbejdet et vist vidensniveau og praktiske erfaringer i forhold til koblingen mellem den private og offentlige bygningsmasse. Der er dog fortsat en række kommuner i regionen, der endnu ikke har haft et særligt fokus på området.

En frivillig forpligtende indsats hos alle ELENA-parterne for at fremme energiinvesteringer i den private bygningsmasse parallelt med ELENA-projektets målrettede indsats i de offentlige bygninger er derfor det, der gør region Syddanmarks ansøgning unik.

Energiinvesteringer i den private bygningsmasse vil ikke kunne opnå ELENA-støtte. Det vurderes dog, at denne særlige vinkel kan højne sandsynligheden for en positiv imødegåelse af den formelle ansøgning og dermed være en del af forudsætningen for at opnå støttemidler til energiinvesteringerne i de offentlige bygninger og anlæg.

Synergi og spin-off mellem de to indsats

For at opnå optimale synergieffekter mellem indsatsen i den offentlige og private bygningsmasse vil der være et særligt fokus på at skabe systematisk læring og erfaringsdeling mellem de to indsats.

Der iværksættes, gennem projektet platforme i form af bl.a. et **tværgående netværk** – med alle de deltagende kommuner/Region – der systematisk samler op på de opnåede erfaringer og viden om energiinvesteringerne i regi af ELENA-ordningen. Formålet er at sikre **aktiv læring** og mulighed for at **applikere løsninger/metoder fra den offentlige bygningsmasse til den private bygningsmasse**.

Dette kan medføre vækst blandt leverandører og producenter af energibesparende produkter og i forlængelse heraf vækst og efterspørgsel efter håndværkere m.m., der kan implementere produkter/ydelser.

En væsentlig del af indsatsen for at fremme energiinvesteringer i den private bygningsmasse vil være orienteret om at samle og involvere relevante aktører inden for området. Dette drejer sig bl.a. om:

- Energiselskaberne, som er forpligtet til at bidrage til realiseringen af energibesparelser, med et særligt fokus på slutforbruget og som følge heraf f.eks. kan levere energirådgivning.
- Lokale pengeinstitutter/kreditforening, som i mange tilfælde har behov for et dybere kendskab til energirenovering og de afledte effekter heraf for at kunne tilbyde fordelagtige lån. Fordelene er fx et større økonomisk råderum på lang sigt, som medfører mere betalingsdygtige kunder og en værdisikring af boligen.
- Håndværkerne, som kan have behov for opgradering af fagspecifik viden og samarbejder mellem andre faggrupper.
- Producenter/leverandører af energieffektiviseringer, der kan understøtte udvikling og leverance af smartere teknologier – fx Lean Energy
- Boligejere/virksomhedsejerne, som er de endelige beslutningstagere i forhold til om deres bolig/virksomhed skal energirenoveres. Deres ønsker og behov skal naturligt være i højsædet.

Værditilvæksten for den enkelte kommune

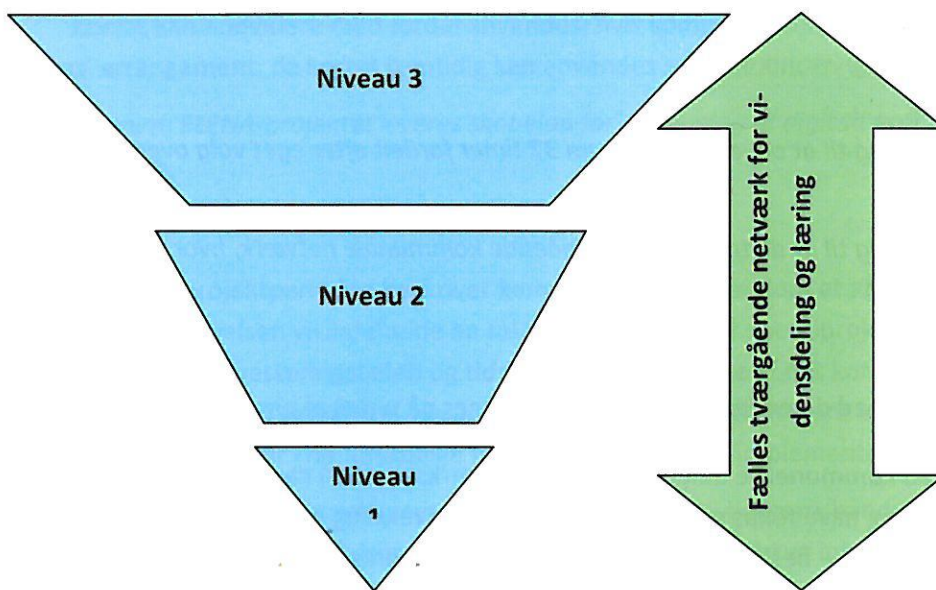
Indsatser i den private bygningsmasse skal ses som en naturlig del og forlængelse af kommunernes indsatser indenfor hhv. arbejdet med erhvervsudvikling, bosætning og klima.

Den samtidige indsats kan fx medvirke til at genere grøn vækst og erhvervsudvikling i kommunen. En samlet større efterspørgsel efter effektive energibesparelser vil ikke alene skabe grundlag for en øget beskæftigelse i såvel leverandør- som det udførende led (håndværkere m.m.), men også skabe rum for innovation og ny teknologiudvikling, der samlet set betyder, at regionens generelle know how øges med mulighed for en større generel markedsandel såvel nationalt som internationalt – og dermed grøn vækst.

Mulighed for at deltage på 3 niveauer med en fælles netværksorganisering

Med respekt for kommunernes forskellige politiske prioriteringer og ambitioner, er der skabt mulighed for at forpligte sig på tre forskellige niveauer.

Niveauerne er trinvist opbygget (se nedenstående figur), så de er gensidigt afhængige. Det betyder, at hvis kommunen fx deltager på niveau 3, så deltager man også samtidig implicit på niveau 1 og 2. Det er samtidig centralt at understrege, at man kan vælge udelukkende at deltage på niveau 1, ligesom det er muligt at se tilmeldingen som et udviklingsforløb, hvor den enkelte kommune eksempelvis kan have mål om at rykke et niveau op i løbet af projektperioden.

Fælles for alle tre niveauer er deltagelse i to årlige netværksmøder på tværs af niveauerne. Konkret betyder det, at alle kommuner deltager i det samme netværk. Det tværgående netværk har til formål at sikre og understøtte den systematiske erfaringsudveksling og videndeling på tværs af niveauer. Netværksmøderne vil være tematiske, og den enkelte kommune vil således have mulighed for at sende relevante medarbejdere til de enkelte netværksmøder.

De enkelte møder vil være struktureret således, at der som udgangspunkt vil være:

- Faglige oplæg indenfor mødets tematiske ramme med såvel interne som eksterne oplægsholdere (fx videnspersoner, inspirerende 'first movers' kommuner udenfor regionen, håndværkere, leverandører m.m.),
- Workshops med mulighed for at afprøve konkrete værktøjer/metoder
- Viden- og erfaringsdeling, herunder dialog og udbredelse af gode erfaringer med at koble indsatsen i den offentlige og private bygningsmasse internt i kommunens organisation (samarbejde på tværs af afdelingerne)

De tre niveauer

Der vil blive udviklet en række skabeloner – beskrevet nedenfor under de enkelte aktiviteter i niveauerne – som kommunen kan anvende i sin(e) konkrete indsats(er).

Det betyder, at ELENA-sekretariatet (gennem den kommunale egenbetaling til de kommunale netværksaktiviteter) udvikler en række drejebøger, der kan anvendes som skabeloner for at fremme energiinvesteringer i den private bygningsmasse. Kommunen får på den måde mulighed for både ressourceindsats og tværgående erfarings- og vidensdeling, der samlet set kan medvirke til at kvalificere indsatserne.

Drejebøgerne udvikles først, når kommunerne har tilkendegivet valg af aktiviteter, og dermed hvilke konkrete behov for drejebøger der er.

I det nedenstående præsenteres de tre niveauer, som kommunerne kan deltage på.

Niveau I:

Videns- og erfaringsdeling

Den enkelte kommune forpligter sig til at anvende minimum 37 timer fordelt efter eget valg over den 3 årlige projektperiode.

Herudover forpligter kommunen sig til at deltage i det tværgående kommunale netværk, hvor medlemsprisen er 6000 kr. pr. kommune pr. år.

Aktiviteter på niveau 1

- 2 årlige netværksmøder med de øvrige deltagende kommuner på tværs af niveauer.

I projektperioden skal alle kommunerne deltage i 2 årlige netværksmøder á ca. 4 timers varighed. Møderne vil være tematiske og have fokus på videns- og erfaringsudveksling med udgangspunkt i kommunernes reelle behov og ønsker – beskrevet under afsnittet om netværksorganisering.

Herudover forpligter kommunen sig til minimum at vælge 1 af nedenstående 3 aktiviteter indenfor den 3 årlige projektperiode:

A. 'Åbent hus' arrangementer

Gennem projektperioden inviterer kommunen til minimum 2 'åbent hus' arrangementer, hvor borgere og håndværkere har mulighed for at besøge kommunale energioptimeringsprojekter og høre om konkrete energibesparelses-tiltag – fx på en skole, børnehave, materielgård eller anden offentlig bygning.

Udover fokus på tekniske løsninger, vil der også ved 'åbent hus' arrangementerne være fokus på de komfortmæssige forbedringer og økonomiske besparelser, som energirenoveringer kan medføre.

'Åbent hus' annonceres synligt fx på kommunens hjemmeside og/eller i kommunens indstik i den lokale avis.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog', der kan anvendes i planlægningen af 'åbent hus' arrangementer.

B. Digital videndeling gennem kort

Gennem projektperioden uploader kommunen et digitalt kort over egne energirenoveringer, hvor borgere/håndværkere m.m. har mulighed for orientere sig om kommunens energiinvesteringer.

Kortet vil vise de(n) geografisk placering, omfang (investeringsbeløb og tidsramme) og beskrivelse af det konkrete arbejde. Herudover vil kortet endvidere på kort form beskrive forventninger og konkrete erfaringer med energiinvesteringen. Kortet kan endvidere med fordel være forsynet med kontaktdata til fx projektlederen på de(n) konkrete energiprojekter, som fx kan kontaktes for yderligere information og viden.

Kortet kan på den måde anvendes som inspiration til borgere/håndværkere m.m. i forhold til mulige konkrete tiltag og besparelspotentialer. Kortet vil endvidere kunne bibringe viden og til en vis grad erfaringer med indsatsen.

Kortet kan endvidere med fordel anvendes, hvis kommunen fx samtidig vælger også at lave et 'åbent hus' arrangement, da kortet samtidig kan anvendes som annonceringsplatform for sådanne aktiviteter.

Gennem ELENA-projektet leveres skabelon for opbygning af digitalt kort i forhold til indholdsmæssige elementer.

C. Artikel om energiinvesteringer

Gennem projektperioden beskriver kommunen som minimum et af sine energiinvesteringsprojekter nøjere. Beskrivelsen vil indeholde en faktuel beskrivelse af energiprojektet i form af geografisk placering, omfang (investeringsbeløb og tidsramme), beskrivelse af det konkrete arbejde, investeringspotentiale og forventede resultater. Herudover vil beskrivelsen endvidere indeholde en beskrivelse af de væsentligste erfaringer i de forskellige faser fra projektering, implementering – og evt. efterfølgende drift.

Artiklen kan på den måde anvendes som inspiration til borgere/håndværkere m.m. i forhold til mulige konkrete tiltag og besparelspotentialer. Ligesom den kan have interesse for energieffektiviseringsleverandører og erhverv i forhold til en synliggørelse af behov, ønsker og forventede effekt – og på den måde også tjene til inspiration og evt. innovation i leverandørledet.

Artiklen synliggøres overfor relevante målgrupper – enten gennem fx kommunens egen hjemmeside, indstik i lokale medier og/eller gennem fx mails og nyhedsbreve.

Gennem ELENA-projektet leveres skabelon for strukturering af artikel – samt generel tekst om værdien af energiinvesteringer og ELENA-projektet generelt.

Niveau II

Tematisk samarbejde mellem offentlige og private aktører

Den enkelte kommune forpligter sig på at anvende minimum 150 timer over projektets 3 årige periode samt 10.000 kr..

Herudover forpligter kommunen sig til at melde sig ind i det tværgående kommunale netværk, hvor medlemsprisen er 6000 kr. pr. kommune pr. år.

Aktiviteter på niveau II

- 2 årlige netværksmøder med de øvrige deltagende kommuner på tværs af niveauer.

I projektperioden skal alle kommuner deltage i 2 årlige netværksmøder á ca. 4 timers varighed. Møderne vil være tematiske og have fokus på videns- og erfaringsudveksling med udgangspunkt i kommunernes reelle behov og ønsker – beskrevet under afsnittet om netværksorganisering.

Herudover forpligter kommunen sig til minimum at vælge 2 af nedenstående 9 aktiviteter indenfor den 3 årige projektperiode:

D. Lokal energimesse – minimum 1 over den 3 årige projektperiode

Gennem projektperioden arrangerer og inviterer kommunen minimum til én lokal energimesse.

Formålet med energimessen er at skabe en ramme for dialogen mellem kommunens borgere/virksomheder og de professionelle aktører indenfor området, som f.eks. håndværkere, leverandører, producenter af energioptimerede produkter, energiselskaber og pengeinstitutter.

Der vil være oplæg med forskellige aktørtyper, med det formål at skabe konkrete løsninger via dialog.

Energimessen vil desuden have fokus på at præsentere et vidt spektrum af energioptimerede løsninger, som borgerne fordelagtigt kan investere i til den private bolig. Messen vil således bidrage som en demonstrationsplatform til viden og opmærksomhed samt synlighed i forhold til energiinvesteringsmuligheder i den private boligmasse.

Kommunen forpligter sig til at annoncere Energimessen synligt fx på kommunens hjemmeside og/eller i kommunens indstik i den lokale avis og/eller andre lokale medier etc.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog', der kan anvendes i planlægningen af energimessen.

E. Dialog- og informationsmøde for energikonsulenter eller rådgivere og pengeinstitutter/kreditforeninger

Kommunen faciliterer et dialog- og formidlingsmøde mellem energikonsulenter eller rådgivere og lokale pengeinstitutter og kreditforeninger, der har til formål at skabe bevidsthed omkring mulighederne og fordelene ved at tilbyde fordelagtige lån til energirenovering af boliger eller virksomheder.

Der vil således f.eks. være fokus på:

- Energifrisernes udvikling på den lange bane
- Værdiforøgelse af boligen/virksomheden efter en energirenovering
- Større økonomisk råderum for boligejeren/virksomhedsejeren efter en energirenovering og dermed mere betalingsdygtige bankkunder
- Videndeling omkring levetiden – og dermed tilbagebetalingstiden – for de energibesparende foranstaltninger

Kommunen forpligter sig til at annoncere informationsmødet synligt fx på kommunens hjemmeside og/eller i kommunens indstik i den lokale avis og/eller andre lokale medier etc.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog', der kan anvendes i planlægningen af informationsmødet

F. Workshop for boligejere, håndværkere og energikonsulenter eller rådgivere

Kommunen faciliterer en workshop for boligejere, håndværkere og energikonsulenter eller rådgivere. Workshoppen har til formål at drøfte potentialer, muligheder og barrierer for energiinvesteringer i den private bygningsmasse.

Workshoppen vil især have fokus på at adressere og finde fælles løsninger på boligejerens ønsker, behov og bekymringer for at igangsætte energiinvesteringer i sin bolig.

Kommunen forpligter sig til at annoncere borgermødet synligt fx på kommunens hjemmeside og/eller i kommunens indstik i den lokale avis og/eller andre lokale medier etc.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog', der kan anvendes i planlægningen af workshop

G. Tematiske borgermøder

Gennem projektperioden inviterer kommunen som minimum til ét tematisk borgermøde.

Formålet er at give borgerne informationer og viden indenfor mødets tematiske afgrænsning – eksempelvis opsætning af solceller, jordvarme, LED-belysning, elsparepaneler m.m. i den private bygningsmasse.

De tematiske borgermøder vil have fokus på, hvordan energirenovering og -optimering kan bidrage til lavere energiforbrug (økonomiske besparelser), bedre komfort og udnyttelse af boligen.

Kommunen forpligter sig til at annoncere borgermødet synligt fx på kommunens hjemmeside og/eller i kommunens indstik i den lokale avis og/eller andre lokale medier etc.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog', der kan anvendes i planlægningen af det tematiske borgermøde

H. Workshop for håndværkere og teknologileverandører samt kommunen

Gennem projektperioden gennemfører kommunen som minimum én workshop for håndværkere, teknologileverandører og kommunale planmedarbejdere.

Formålet med workshoppen er at skabe en dialog-plattform, hvor håndværkere, leverandører og kommunale medarbejdere får et rum til at drøfte potentialer, muligheder og barrierer for energiinvesteringer i den private bygningsmasse.

Workshoppen sigter på at synliggøre og adressere udfordringer, der fx kan være opstået på grund af lokalplaner og/eller den kommunale udmøntning. Ligesom udfordringer om behov og efterspørgsel synliggøres, hvilket kan skabe mulighed for nye innovative løsninger, hvor den eksisterende viden fx kan omsættes i konkrete produkter/ydelser.

Endelig er workshoppen en anledning til opkvalificering af håndværkere. Dette kan fx ske ved at invitere til en tematisk workshop om fx LED-belysning, hvor leverandører/producenter af LED-belysning fortæller om produkter, og der fx er håndværkere tilstede, der har erfaringer med anvendelse/installation af produktet, og som kan videregive denne viden – og dermed medvirke til at kompetenceudvikle håndværkerne.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog', der kan anvendes i planlægningen af det workshops

I. Fyraftensmøde for håndværkere

Gennem projektperioden arrangerer og faciliterer kommunen som minimum et 'fyraftensmøde', hvor lokale håndværkere inviteres til fælles kompetenceudvikling og vidensdeling.

Formålet med 'fyraftensmødet' er i dialog med håndværkere at drøfte kommunens energiarbejde - potentialer og barrierer. Fyraftensmødet kan medvirke til at synliggøre kommunens intentioner og konkrete arbejde og på den måde give anledning til fælles læring og erfaringsudveksling. En viden og læring

som håndværkere med fordel kan anvende i forhold til energioptimeringer i også den private boligmasse.

Resultatet af mødet kan således være, at begge parter får skærpet opmærksomheden på 'ikke allerede erkendte behov' – og der derved kan skabes platform for fremtidige smartere og mere kvalificeret løsninger.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog', der kan anvendes i planlægningen af fyraftensmødet.

J. Netværk for virksomheder

Gennem projektperioden inviterer kommunen lokale (produktions-)virksomheder til at deltage i minimum 1 årligt netværksmøde.

Formålet med netværket er at skabe et dialogforum for lokale virksomheder, hvor der rettes specifikt fokus på tiltag og installationer, der kan medvirke til energibesparelser (og dermed også økonomiske besparelser), bedre arbejdsmiljø og komfort.

Netværket skal fungere som en platform for fælles erfarings- og vidensudveksling samt fælles læring. Erfaringer viser, at mange virksomheder i en eller anden form arbejder med energioptimering og -besparelser, men at arbejdet ofte ikke er tilstrækkeligt systematiseret. Et fælles netværk – hvor medlemmerne fx på skift besøger medlemsvirksomhederne og konkret får mulighed for ved selvsyn at se de konkrete tiltag og evt. investeringer – kan således højne det generelle vidensniveau blandt kommunens virksomheder og fører til konkrete energiinvesteringer.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog' for etablering af virksomhedsnetværk

K. Partnerskab med lokale foreninger/interessenter

Gennem projektperioden indgår kommunen som minimum et lokalt partnerskab med lokal organiseret interesser – fx borgerforeninger og/eller LAG m.m.

Formålet med partnerskabet er i et mindre geografisk område – fx en landsby – sammen med den lokale borgerforening/LAG at indgå i en dialog om særlige potentialer og/eller udfordringer. Kommunen vil kunne bidrage med fx konkret viden og erfaringer indenfor fx det indsatsområde, som borgerforeningen/LAG peger på som særligt interessant for det pågældende område – fx energiforsyning gennem VE (solceller, jordvarme, vindenergi m.m.), renoveringer af den private bygningsmasse, hvor der fx kan være et særligt fokus klimaskærmen og/eller energiinstallationer som fx LED-belysning i private hjem. Ligesom kommunen vil kunne faciliterer en kontakt til fx energirådgivere, leverandører, håndværkere m.m. med en særlig kompetence og viden indenfor det aktuelle indsatsområde.

Kommunen vil endvidere i samarbejde med planmedarbejdere og/eller LAG-konsulenter, klimamedarbejdere m.m. kunne indgå i en aktiv dialog om fx specifikke kommunale planbestemmelser, strategier/politikker, der både kan virke befordrende eller som evt. barriere for de ønskede tiltag.

Kommunen arrangerer i partnerskab med den lokale borgerforening/LAG som minimum 1 lokalt tematisk borgermøde. I samarbejde med den lokale borgerforening/LAG afdækkes lokale ønsker og behov og i forlængelse heraf indsatsstyper og handlinger.

De lokale indsatser kan med fordel efterfølgende synliggøres for en bredere målgruppe – eksempelvis gennem demonstration af de lokale indsatser gennem fx invitation til 'åben landsby' og/eller ved fx at synliggøre indsatser, erfaringer og resultater gennem lokale medier og/eller kommunens hjemmeside. På den måde spredes viden og erfaringer også udenfor den snævre lokale kontekst.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog' for etablering af samarbejde med lokale interessenter

L. Energitjek af private boliger i samarbejde med energiforsyningsselskab/energirådgiver

Gennem projektperioden tilbyder kommunen i samarbejde med det lokale energiselskab som minimum 2 familier et energitjek af boligen.

For at udnytte synlighedseffekten størst muligt kan kommunen med fordel annoncere efter interesserede familier gennem de lokale medier.

Familier der har en forhåndsinteresse i at ville investere i energioptimeringer af egen bolig udvælges, og som minimum to af familierne tilbydes et gratis energitjek af boligen, hvor kommunen samtidig deltagere med egne erfaringer og know how til mulige løsningsforslag.

Kommunen forpligter sig til at annoncere energitjekket synligt fx på kommunens hjemmeside og/eller i kommunens indstik i den lokale avis og/eller andre lokale medier etc., hvor der rettes fokus på, hvordan andre med fordel kan drage nytte og læring af energitjekket i egen bolig.

Familierne kan eksempelvis følges over en tidsperiode, så tanker, forventninger og evt. bekymringer beskrives forud for energiinvesteringen fulgt op af en eller flere senere artikler om erfaringer og konkrete resultater/besparelser.

Gennem ELENA-projektet leveres en 'drejebog' for energitjek af private boliger.

Niveau III

Forpligtende offentlig-privat partnerskab

(Evt. med Project Zero, Go2green, Grøn Erhvervs vækst, Gate 21 mfl.)

Den enkelte kommune forpligter sig til at anvende ca. 200 timer årligt i projektets 3 årige periode samt betale for medlemskab til mindst et offentligt-privat partnerskab.

Herudover forpligter kommunen sig til at melde sig ind i det tværgående kommunale netværk, hvor medlemsprisen er 6000 kr. pr. kommune pr. år.

Aktiviteter på niveau III

- **2 årlige netværksmøder med de øvrige deltagende kommuner**

I projektperioden skal alle kommuner deltage i 2 årlige netværksmøder á ca. 4 timers varighed. Møderne vil være tematiske og have fokus på videns- og erfaringsudveksling med udgangspunkt i kommunernes reelle behov og ønsker – beskrevet under afsnittet om netværksorganisering.

Herudover forpligter kommunen sig til at indgå i mindst et offentligt-privat partnerskab:

I projektperioden etableres der netværk og samarbejder mellem offentlige og private bygherrer, producenter, rådgivere, entreprenører og forskere - via medlemskabet i et forpligtende offentlig-privat partnerskab. Kommunerne deltager i denne sammenhæng aktivt i projekter og arbejdsgrupper, som har til formål at udvikle nye løsninger, modeller, værktøjer og nye samarbejder til energirigtig renovering i de offentlige bygninger og den almene boligmasse.

Eksempler på projekter og aktiviteter

- Udviklingsprojekter med fokus på beslutningsgrundlag og finansiering; byggeprocesser; bæredygtig forsyning; renovering med merværdi samt styring, drift og adfærd.
- Udviklingsprojekter, hvor nye metoder og materialer afprøves.
- Ekskursioner til inspirerende (first mover) byggeprojekter, udstillinger og fabrikker, der producerer energibesparende materialer.
- Fremvisning af kommunale certificerede/helhedsorienterede projekter, hvor viden og erfaring med processer gives videre til private byggeprojekter via entreprenører og håndværkere.
- Udvikling af uddannelsesforløb for håndværksmestre, så deres kompetencer inden for energireno-
vering (+ salg og forretningsudvikling) opdateres og udvikles.
- Udvikling aftenskoleforløb for boligejere, så de får større viden om boligens energiforbrug og løs-
ninger inden for energirenovering.
- Samarbejde med erhvervsskolerne om kursustilbud til håndværkere om energirenovering.